

Petur Halgadal:
— Lukturin er sálarliga nivandi

hjá bygðafólkinum! Talandi dømi eru um, at lukturnin og roykurin ávirka heilsuna hjá fólki. Hetta hóast, at Havsbrúnar frammaliga í arbeiðinum móti dálkingi smb. frágreiðingina í Dimmalætting!

Skorsteinurin, ið á sildaverksmiðjuni einaferð var 23 metrar, men varð tikin niður vegna eina sprungu og tess vegna var vandamikil, kann hvorki flyta luktnin ella tey vandamiklu evnini, um slik finnast, burtur.

Við »immisjón« meinast luftdálkandi evni tætt við jarðar-

— Eingin ivi er um, at sótin er skaðilig, sigur Petur Halgadal, ið býr beint oman fyri verksmiðjuna. Tað sæst ikki bara á tekjunum, hygg at vokstrinum!

Runnarir, sum standa vestan fyri húsinum hjá honum, eru blaðleysir, og tað tykist, sum ikki livir í teimum.

Grundin til, at jarnið terist, er hon, at svávulsýra setir seg á tað. Upprunin til svávulsýruna er hesin: Ur oljuni, ið verður nýtt sum brennievni, kemur svávl. Størsti parturin av svávlunum verður í luftini frigið til svávlendioksyd SO₂, meðan ein lítill partur verður frigiður til svávltrioksyd SO₃. Í luftini rennur SO₂ saman við iltini og ger SO₃, so samlaða nøgðin av SO₃ gerst uppaftr størri. SO₃ loysist upp í vætuni í luftini, og úrslitið er svávulsýra.

Í luftini er vætan stór, ikki minst mjørkadagar, tá luftin hongur still yvir Fuglafjørð.

Samrunin millum SO₃ og vætuna gongur skjótari fyrri seg í skitnari luft, sum fyrbrigðið er í Fuglafirði.

Leggja leiðing út um fjørðin

Ferð eftir ferð eru hvítir skúmflakar ríknir inn á fjørðin. Fyri at bota um hetta er leiðingin,

visi, sigur Petur Halgadal. Tað er ikki bara nokk at spula havnarlagið, men eisini áttu allir krókarnir at verði vaskaðir og ikki at gloyma transportbondini, tí einki er at ivast í, at haðani stavar nógur lukturn.

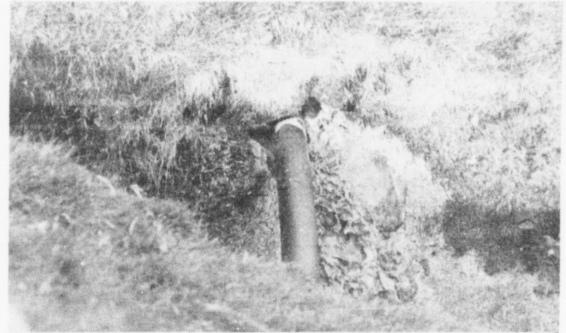
Petur Halgadal sigur, at verksmiðjan kann gott liggja still í fleiri dagar, men lukturnin er næstan hin sami, sum tá arbeitt verður.

— Nei, lukturnin verður ikki lætt at sleppa av við — hann er sálarliga nivandi, niðurbótandi. Menn sannleikin er hann, at eingir skorsteinar eru. Høvdu teir gingið nakrar metrar longur upp, vildi tað uttan iva verði frægari, sigur Petur Halgadal.

Nóg av arbeiðinum, sum er gjørt eftir trýsti frá fólkinum, og sum úrslit av arbeiðinum hjá heilsunevndini.

Ikki minst eftir at støðan í juni 1975 gjordist álvarsom, tá allur fjørðurin varð dálkaður av lýsi.

— Men tað tykist, sum stør-

Brúnliga evjan fossar úr avfallsleiðingini og rennur oman á sjógv

stu trupulleikarnir nú eru skorsteinarnir — sótið og gassingin, sigur formaðurin í heilsunevndini.

— Her verður okkurt gjørt, tí samráðingar skulu vera millum heilsunevndina og leiðsluna á Havsbrún í næstum.

Teknisku upplýsingarnir eru úr bókini: Forurening frá Energiomsætningin — Ökologi og Samfund eftir Troels V. Østerlund, komin út á forlagnum hjá Gyldendal.

Formaðurin í heilsunevndini Jacob Samuelsen: — Við luktnin kann helst einki gerast

skorpuna. Immisjónskonsentratið er umvent proportionalt við effektivu skorsteinshæddina (tann hæddin, sum roykurin frá skorsteinum nær), so verður skorsteinurin hækkaður við 10 metrum, kann 100 ferðir so stór immisjón tolast, uttan at konsentratið økist.

Hetta er galdandi fyri eitt øki, sum liggur fritt fyrri. Tað kann ikki sigast um Fuglafjørð. Har afturat er lítill vindur í Fuglafirði, serliga á sumri, so ætlast kann, at vandamiklu evnini ikki verða flutt burtur. Konsentratið av immisjón er tá so stór, at tað kann ikki vera annað enn skaðandi.

Terir jarn

Allir ljóssteyrnarnir kring verksmiðjuna eru tæddir í erva. Rusturin sæst skiliga. Oman fyri verksmiðjuna standa nøkur hús. Tekjurnar av nokrum av teimum eru fullkomiliga tæddar á síðuni, sum vendir oman móti verksmiðjuni.

sum leiðir avfallsvatnið út á fjørðin, longd, so hon kemur at ganga út um Ennið norð á Heimarugjógv.

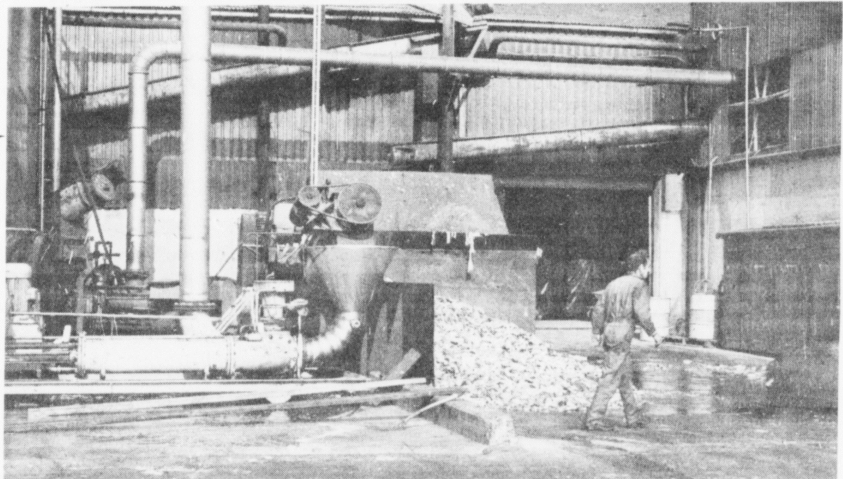
Menn arbeida í lötuni við at leggja nýggj og tjúkkari rör. Tað gamla rorið er ov tunt og kann ikki taka trýstið, og leki er á tí, so streymurin stendur úr. Henda gula evjan, sum rennur oman á sjógv, rekur lættliga inn á fjørðin, sum nú er.

Har, sum avfallsvatnið rennur út, vóru áður frálikt seiðapláss. Nú er seiðurin ikki etandi — dálking í stórum stili. Men her kemur eisini bati í.

Men lukturnin

— Við luktnin kann allarhelst litið gerast, hann er alt eftir, hvussu fiskurin er, sigur formaðurin í heilsunevndini, Jacob Samuelsen. Men fiskurin er nóg betur nú enn fyrstu árin, tí fiskurin verður isaður umborð. 20 pst. av samlaðu veiðuni skal vera isur.

— Men eitt kundi verið øðr-

Ein luktandi fiskarúgvá

Heimsins ríkasti er vinur við brásilska hermannastýrið

Teir báðir menninir, sum eru umrøddir sum heimsins ríkastu, Paul Getty og Howard Hughes, doyðu í summar.

Heimsins ríkasti maður nú er eftir øllum at døma tann 70 ára gamli Daniel Ludwig.

Hann er ikki kendur av nógvum. Men ein brásilskur blaðmaður kom einaferð á tal við hann. Blaðmaðurin sigur her frá tí, sum hann spurdi harra Ludwig og tí, sum ríkamaðurin svaraði honum.

Einki at siga

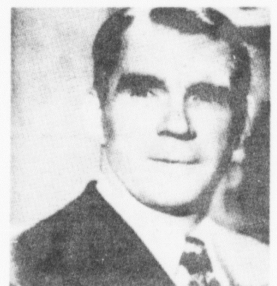
— Hava tygum nakað at siga tí brásilska fólkinum, spurdi blaðmaðurin.

— Eg havi einki at siga brásilska fólkinum. Eg havi einki at siga nokrum. Eg tali ongantíð við tíðindafólk. Farið tygum hagar, sum piparið gror. Eg eri upptikin, varð svarið.

Og tað er nakað um tað, at Daniel Ludwig einki hevur at siga brásilska fólkinum í lötuni. Síðani hermannakvettið í landinum í 1964 hevur Daniel Ludwig búið nóg í Brasília, orsakað av sínum góða vinarlag við hermannastýrið. Hann hevur keypt umleið hálva aðru miljón hektarar av Amazonarokinum, har hann rekur idnað við skógarbeiði og risvelting.

Oljuævintýrið

Men upprunaliga var tað oljuævintýrið, sum gjørdi Daniel Ludwig múgvandi. Hann er

helst tann størsti skipsreiðarin í heiminum við felagnum National Bulk Carriers á odda, sum hevur eftirlit við meiri enn trimum miljónum bruttutonskum.

Fyri fimm árum síðani vitjaði tann táverandi brásilski stjórnarleiðarin nokur virki hjá Ludwig, sum sjálvur visti stjórnarleiðaranum runt. Hóast hetta dittaðu nakrir arbeidsmenn sær til at mótmæla imóti teirra fátækradómi undir vitjanini.

Politíð og livverjarnir hjá millionerum lögdu beinan vegin uppí....